

Herič bo ostala med nami vsikdar v najboljšem spominu. Bog ji daj večni mir!

Gospodarske stvari.

Cement.

Ljudij je vedno več, pa tudi potrebnih stavb. Koliko se dandanes zida in popravlja! Znano pa je, da pri stavbarstvu sedaj zavzema prvo mesto «cement». Kar se je popred delalo iz opeke, lesa, kamna itd., dela se danes veliko trpežnejše, lepše in cenejše iz cementa; toda dozdam, da je izključljivo cement le po mestih rabil.

Nekoliko let sem pa izdeluje vsa v to obrt spadajoča dela naš rojak na Murskem polju gosp. Jožef Mursa, veleposestnik na Krapju blizu Ljutomera, in je mladi mož v teku let postal strokovnjak svoje vrste. Kako lepe pač so videti hiše po Murskem polju, pokrite z njegovimi cementnimi ploščami v različnih barvah, podscki pri studencih, kopanje ali korita za svinjske hleve; kako so trpežne, kako praktične! Koliko hrastovega lesa je dozdam za vse to Murski poljanec porabil, odzdam mu napravi g. Mursa vse to iz cementa in rod za rodom ne bo več rabil sekire za enake stvari. V Ljutomeru in po celem Murskem polju najdeš sled njegovega dela.

Leta 1892. je potlakal s svojimi cementnimi ploščami, in to je bilo njegovo prvo večje delo, lepo in veliko župno cerkev pri Veliki nedelji, popolnoma na svojo roko in odgovornost. V tej cerkvi je goba vuk vse razjedla, da so bile klopi, spovednice itd. na vednem popravku; tudi temu je vedel imenovani v okom priti; cerkev je zdaj suha, goba uničena, in tlak pookusnem uzoreu vsak dan lepši. Med tem časom je položil tlak tudi v župni cerkvi Svetinski blizu Ormoža, v podružnicah: v Zavrčih in v Cezanjevcih, povsod trpežno in v popolno zadovoljnost. V grajščini nemškega reda je napravil že in še ravno izdeluje razna večja dela.

Akoravno je torej ta mladi mož že toliko izdelal, in ima tako bogato zalogo, vendar se mi zdi slavnemu občinstvu premalo znan; pač svojo stvar premalo razglasuje in priporoča. Mož nikakor ni navezan na doneske te svoje obrti, ker je veleposestnik, a dela ravno zato s tem manjšim dobičkom. Smelo ga priporočamo častitim g. duhovnikom, občinam in slavnim okrajnim zastopom. Marsikatera cerkev je tlaka potrebna in koliko cementnih cevij se dandanes za ceste porabi; naročite si torej potrebnih rečij pri njem, zadovoljni boste in delo vas bo veselilo!

Peter Skuhala, župnik Velikonedeljski.

Gobe ali glibanje so zelo priljubljena jed, in se jih veliko nabere po gozdnatem hribovju zlasti v bližini mest. Zdi se nam torej potrebno, da one, ki po gobe hodijo, na nekaj opomnimo, da si pri nabiranju gob ne bodo sami škode napravljali. Gob ne smeš izpuliti ali izdreti, ampak spodaj na koccju jih z nožem odreži. Ako gobo utrgaš, tedaj navadno tudi izpuliš njene korenike. Ako pa gobo pri tleh odrežeš in štrcelj z zemljo pokriješ, tedaj bode iz tega štrceljna nova goba zrastla, če le zemlja in vreme dopuščata.

Sejmovi. Dne 30. junija na Spodnji Polskavi, v Gomilici, v Trnovcu blizu Ptuj, pri Sv. Petru pri Radgoni, v Olinju, Reichenburgu, Zrečah in pri Sv. Jakobu, okraj Celje. Dne 2. julija v Št. Ilju pod Turjakom, na Črni gori, Tinjskem, v Mariboru, Petrovčah, na Polen-

saku, v Remšniku in Vildonu. Dne 3. julija v Mariboru (tudi konjski sejem). Dne 4. julija pri Sv. Vidu nize Ptuja, na Podplatu, pri Sv. Petru blizu Cmureka, na Vidmu, v Vuzenici, v Vojniku in na Rečici. Dne 5. jul. na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem). Dne 6. julija v Spielfeldu.

Dopisi.

Iz Maribora. (Prošnja.) Z odlokom dne 5. majnika t. l. je c. kr. namestništvo v Gradcu potrdilo pravila delavskega bralnega in pevskega društva v Mariboru. To društvo ima namen gojiti slovenski jezik v medsebojnem občevanju društvnikov, gojiti slovensko umetno petje, pospeševati vsestransko izomiko delavskega stanū in končno utrditi in ohraniti narodno zavednost v delavcih slovenskega rodū. Naloga, katero si stavi društvo, je torej ne samo velikega pomena za izobražbo delavskega stanū, ampak tudi jako važna za razvoj slovenskega življa v Mariboru. Da pa društvo svoj namen doseže, treba mu je trdne gmotne podlage. Društvo mora si najeti prostore, omisliti si knjižnico, muzikalije in druge stvari. Oziraje se na težave, s katerimi se ima boriti vsako društvo posebno ob početku svojega delovanja in z ozirom na ne ravno predobro gmotno stanje svojih udov računam društvo na vsestransko podporo bolj premožnih slovenskih rodoljubov, ki bi s svojim pristopom kot ustanovniki ali podporniki velik naroden dar doprinesli; istotako apeluje na podporo narodnih zavodov in društev, da bi se tega za Maribor prepotrebnega društva pri različnih prilikah spominjali. Posebno pa se priporočamo blagohotnosti najbližjih nam štajarskih in vzlasti mariborskih duhovnih in posvetnih gg. rodoljubov, da bi nas po zmožnosti podpirali, bodisi z denarnimi prispevki, bodisi s knjigami, sekiricami, itd. Vsaka najmanjša knjizica ali spis, sekirice kakor druge za društvo potrebne stvari sprejemale se bodo jako hvaležno. Upamo tudi, da nas slovenski založniki in pevska društva razvesele z darovanjem kakih sekiric ali knjig. Darila naj se blagovolijo pošiljati pod naslovom: Štefan Skrbineš, Augasse, Pfrimer's Haus, Marburg.

Začasni odbor.

S slovenskih hribov. (Kresovi.) Kmalu bomo obhajali častiti god naših največjih dobrotnikov, slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Kako ju ne bi Slovenci dostojno častili, ko ju časti ves katoliški svet, ko ju proslavljajo celo naš sv. oče Leon XIII., ki so pred 14. leti zapovedali, da se ta naša slovanska svetnika častita povsod med katoliškim ljudstvom! Vdomačila se je pri nas prelepa navada, da se njima na čast na predvečer njunega praznika žgó kresovi. To se naj tudi letos zgodi! Mnogoštevilni kresovi po vseh slovenskih gorah, hribih in dolinah naj bodo glasna priča, da Slovenci še živimo, da smo še vedno zvesti sinovi sv. katoliške cerkve, da se ne damo kar tako zatreti od svojih sovražnikov. Kakor je za Cirila in Metoda njuna pravična stvar zmagala, tako bo prej ali slej tudi naša, ako bomo Slovenci vedno srčno udani Bogu in sv. bratoma. Kvišku plamteči ognji pa naj naznanjajo svetu iskreno pobožnost Slovencev ter njih hrepenenje proti nebesom. Zažgite torej Slovenci v čast sv. Cirilu in Metodu letos povsod prav veliko kresov!

Le čuvaj nam, slovenski kres,
Kar vžgal Ciril-Metod:
Naj veri bo in domu zvest,
Na vek slovenski rod!

Od Sv. Ilja v Slov. goricah. (Šolska veselica.) V nedeljo popoldne, 17. t. m., priredili so tukajšnji gg. učitelji šolarjem III. in IV. razreda s pomočjo prijateljev šole veselico s petjem in deklamacijo. Po večernicah zbrali so se šolarji (blizo sto) v šoli, od kodar so potem z banderi in godbo na čelu korakali na vrt g. Bračka, kjer so bili pogoščeni z jedjo in pijačo. Na to je sledilo petje, deklamovanje in igra »tekanje v vrečah«, pri kateri je bil vsak udeleženec obdarovan z majhnim dobitkom. Nekako milo se nam je storilo v srcu pri deklamaciji »Moj zaklad«: »Jaz ljubim te, slovenska domovina« itd., katero je prav izvrstno prednašala učenka Micka Kolander. Prednašala sta še učenca France Kerner po nemški in Alojzij Kolarič »Korist ognja«. V zahvalnem govoru, katerega je govoril učenec Franc Marko, spominjal se je zraven gg. učiteljev, starišev in dobrotnikov, tudi v lepih besedah naše cesarske rodovine, katerej so vsi pričujoči zaklicali trikratni »živio«. Po cesarski pesmi razšli so se šolarji ob 6. uri vsak na svoj dom, in uverjeni smo, da se bodo še v poznih letih spominjali teh veselih uric. In kdo bi jim ne privoščil tega veselja? Kdo bi ne bil tudi sam vesel, ako vidi ob takih prilikah vesele obraze nedolžne šolske mladine? Gg. učitelji smejo pač po pravici biti ponosni na uspeh svojega truda, kateri se je ta dan tako očitno pokazal. Želeti bi bilo, da bi se takšne šolske veselice vsako leto prirejale, ker otroci dobijo več veselja do uka, zraven se pa ob takih prilikah že v mlada srca vcepi ljubezen do ljube domovine. V imenu šolske mladine bodi tukaj izrečena srčna hvala gg. učiteljem, kakor tudi vsem dobrotnikom!

Od Sv. Ane v Slov. gor. (»Štajerski kmet«). Ne nadejate se dobili so slovenski župani ta časopis, ki prè hoče slovenske kmete učiti na pravi podlagi in biti dober svetovalec v vseh slučajih človeškega življenja. No, izdajatelj in urednik mu je znani tiskar »Mariboržanke«, Poldek Kralik; zatorej je list vreden sin te klepetulje. Poldek, Poldek, kako si predrzen, že v prvi številki »Štajerskega kmeta« mahaš v pisu: »Varujte se« po čast. slovenski duhovščini, ter na vse kriplje opisuješ civilni zakon na Ogrskem, ter ga, kakor je razvidno, zagovarjaš in se raduješ, ako se liberalnim Ogrom to posreči. Mislim, ker je Poldek že koj v začetku takó predrzen, bodo mu gotovo Slovenci hrbet obrnili, in kakor slišim, pošiljali bodo to spako v Maribor v poštno ulice — nazaj. No, ako pomislimo, kake oslarije prodaje Poldek v sinčku »Mariboržanke«, kake kozolee premetuje, kako je list drag in končno kaka — slovenščina je notri! Lahko svarim vse ljube Slovence in kličem z besedami urednika »Štajerskega kmeta«: »Varujte se«, ali koga? Časopisa »Štajerski kmet«! Mi imamo dosti boljših v krščanskem duhu pisanih časopisov političnih, kakor gospodarskih n. pr. »Slovenski Gospodar«, »Mir«, »Domoljub«, »Kmetovalec« itd. Ni nam torej potreba poduka in svetovanja iz poštnih ulic iz Maribora! Slovenci, zapišite na zavitek prihodnje številke »Štajerskega kmeta« besedico »nazaj!« — k —

Od Sv. Petra pod Sv. gorami. (Za novo solo) sedaj gradivo vozijo. Postavili jo bodo na levi strani vstrie sedanjega nadučiteljevega stanovanja. Stroški za njo bodo hudo zadevali vse, ki davek plačujejo. V tej in v vsaki šoli se mora kapital, ki se potroši, povrniti z lepimi obrestmi, ako se bo učilo, kakor mora biti. Otroci se bodo učili branja, računanja, slovenske in nemške slovniče, prirodoznanstva, zemljepisja, risanja, telovadbe in dekleta še posebej ženskih ročnih del. Prav veliko pomaga šola s takimi nauki, ker se otroci pripravljajo za svoje stanovske dolžnosti, katere bodo morali spolnjevati, da si bodo služili ljubelega kruha. Ta prvi namen bo dosegla šola le, če se bo trudila, še

drugi in tretji namen doseči. Drugi namen naše šole je, naj bode slovenska. Gledal sem v mestu rokodelske učence, ko so morali otroke varovati, sekati drva, kuhati in vse drugo opravljati, le rokodelstva se niso učili, in zato je toliko »fušarjev«. Kjer se v šoli gleda, da bi se otrokom v glavo vteplo prav veliko nemščine in zopet nemščine, druge reči zaostanejo. Dobro je znati nemški, pa vsega dobrega se ne moremo naučiti, ker živimo prekratko. Prijetno je imeti nekaj rož na vrtu, pa večidel se mora nasejati ali nasaditi kaj koristnejšega. Enako se naj učijo otroci potrebnih rečij po slovensko, nemščine pa, kolikor je mogoče posebej. Učitelji naj torej ljubijo slovenski jezik in v njem otroke likajo, da ga bodo tudi otroci ljubili. Tretji in najpomembnejši namen mora pa biti, da bo šola krščanska. Otroci, ki se učijo toliko drugih rečij, od rud, rastlin, živalij, človeškega telesa, morajo pred vsem poznati, da imajo v sebi neumrjočo dušo, da so oni in druge stvari od Boga, da so druge stvari samo za ta svet, oni pa še za večnost, in da morajo po vseh božjih in cerkvenih zapovedih živeti in sv. zakramente radi prejemati, da bodo v večnosti srečni. Gospodje kateheti in učitelji morajo otrokom s svojimi zgledi in besedami kazati, kako se krščansko živi. Kjer so krščansko vneti učitelji ponižni, dobri, čisti, zmerni, krotki in pridni, shajajo s premoženjem, so v poštenju pri ljudeh, so ljubljani od otrok, in veljajo veliko pred gosposko in Bogom. Če bo naša nova šola otroke pripravljala za stanovske dolžnosti, če bo otroke učila ljubiti svoj materin slovenski jezik in jim za podlago vse sreče sadila v srce sv. krščansko vero, bode veliki kapital za njo še z večimi obrestmi plačan, — drugače pa jo stavijo na pesek.

Iz Jarenine. (Vabilo.) Dne 8. julija se priredi tukaj v prostorih g. Martina Čivilaka veselica z godbo, petjem, majnico in tombolo, katere čisti dohodek se bode porabil za nakupovanje šolskih nazoril, kakor zemljevidov itd. Gospod profesor Koprivnik je blagovoljno obljubil, počastiti nas z govorom: »o požlahtnjevanju trte in zasajanju vinogradov z ameriškim trsem«. — Vsi dobrotniki šole in mili prijatelji šolske mladine se tem potom najuljudneje vabijo, naj se blagovoljivo mnogostevilno udeležiti te koristne slavnosti, ter naj posebno domači župljani s svojim prihodom pokažejo, da so uneti za napredek šole in vedó ceniti njeno korist.

Iz Cirkovic. (Strela. Ogenj.) Dne 26. t. m. bil je velik strah in velika nevarnost v Cirkovicah. Popoldne ob polu treh se pripodi črn oblak črez polje, zabliska in strela vdari v »šupo« gostilničarja Koržeta. In kakor bi trenil, je vse v ognju. Domačini so bili takoj s svojo brizgalnico k redu in pod vodstvom gosp. učitelja A. Klanjščeka začeli svoje delo. Hvala njim! Sreča je bila, da ni bilo vetra in pa da je bil dež, kakor bi iz vedrice izlival; zakaj nevarnost je bila velika za sosede. Kdor vé, kako blizu so tu hiše in škodnji skupaj in večinoma s slamo kriti in krma že pod streho, lahko razume, da je bil strah opravičen. Ogenj je bil kmalu pogašen, in pomoči šolskih ognjegašev ni bilo več treba, ki so tudi prihiteli hitro na pomoč, kar je zelo hvalevredno. Dobro bi bilo, da se tudi v Cirkovicah napravi društvo ognjegašev.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so revežem v Šleziji in Galiciji, ki so vsled povodnje veliko škodo